

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын

Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,

ажылычы чоннар депутаттарынын область Советинин органы

1955 чылда үндөс алынат

1955

ЯНВАРЬ

9

ВОСКРЕСЕНЬЕ

№ 6 (3200)

ӨРТӨӨ 20 КОП.

Тудугнуң шынарын бедидериниң айттырыглары онза кичээнгейде туруп турар. Бистер чүгле дүрген эвес, харын ыяавыла эки, быжыг кылдыр тудар, бодувустуң тудуг маркавыстың ап-алдарын үнелээр ужурулуг бис.

СОҢГУЛДА КАМПАНИЯЗЫ БОЛГАШ ПАРЛАЛГАНЫҢ СОРУЛГАЗЫ

Эвилелешкен болгаш автономнук республикаларын Дээди Советтеринге база ажылычы чоннар депутаттарынын чер-чер Советтеринге сонгулдаарга белеткел ху-бүрүе улам-на калбарып турар.

Соңгулда округтарынын даңдырары, төп сонгулда комиссияларынын составтарын парлаалда чарлап, округ комиссияларынын составына кандидаттар депшилаган болгаш сонгулда участоктары тургузары доостун турар. Агитпункттарга ажылаарынче пропаганда-терини болгаш агитаторларын кайгачыкчы улуг арналы карышкен.

Эзелен сонгулда кампанияныче Коммунист партия, мурунку сонгулдаарга биле бир демей, партия келгичүгү эвектер-биле чагыс болот кырып турар. Ам болур сонгулдаарга эвилелешкен болгаш автономнук республикаларын Дээди Советтер-биле күрөө эрге-чагырганын бүгү чер-чер организаци-ажылычы чоннар депутаттарынын край, область, округ, район, көдө болгаш сүүр Советтери бир-ле дугарында калы сонгултурар. Амгы сонгулда кампанияда шунтуу бүгүн-чартык миллион депутаттарын сонгултур болуп турар.

Эвилелешкен болгаш автономнук республикаларын Дээди Советтеринге база чер-чер Советтеринге сонгулдаар күрөөне улуг ужурулууга болуп турар. Сонгулда кампанияны болза, аар индустриалык улам ылай күчүлүг өдүрер, улутпур болгаш көдө ажыл-агый бүдүрүгенин улуттарын талла-биле партиялык болгаш чазактың шийтирлерин амдырага боттандыра дээш, бешке беш чымы хуусаа бетинде күөсөдир дээш бүгү улустун калбаран демселенин байдалында, улустарын арамыга тайбын дээш, дайынчы индустриалык ылымчыларына улуг Совет Эвилелиниң болгаш оң баштап турары тайбын, демократия болгаш социализм лагеринин чүтүлдүг, шынчы демселенин байдалында чорутууну турар.

Сонгулдаар Советтериниң ажыл-чорудуганын улам ылай өккидеринге, ажыл-агый болгаш култура тургузушунуна оларынч организацион ролун бедилеринге, оларынч массалар-биле харылдазын калбарырага, совет аппараттың ангылагы эволюцияда бюрократизмин болгаш амыч чымыр чорутууну бүгү-ле илерээшкенинге биле демселди күөткөдөрүнө, социализм кообууну быжыктырага дуулаар.

Сонгулда кампанияны чедикшиктет чорудагыра чугула ролду парлаага ойнар. Төп, республика, край, область, округ, хоорай болгаш район сонгулдаарынч сорулганы—сонгулда кампанияны чорудуганын доктаамал чырдыры, улутпур, көдө ажыл-агыйын, културанын болгаш эртемниң улам ылай чедикшиктенинче, улустуң чагай байдалын чыгыштык чөккө бедилеринге, бистин Төрөн чүтүрүстүң күчүнү бүгү кемчег-биле быжыдырыңа улганга Коммунист партиянык политиказын ханы тайылбырлаары болур. Парлаалга СССР Конституциянык, эвилелешкен болгаш автономнук республикаларын конституцияларынч улуг принциптер, совет хаматтарынын эрелерин болгаш хулааларын, сонгулдаар дугайында дүрүмү тайылбырлап турар чүдүрерин болгаш консултацияларын парлаар, ажыл-агый болгаш култура тургузушкунуңа совет улустун чедип алган чедикшиктенин даяр болгаш тодаргай чакыктер-биле көргүзөр керек.

Улуг-Хем районун агитпункттарында

ШАГААН-АРЫГ (Телефон-биле). РСФСР-нин Дээди Советинге болгаш чер-чер Советтеринге сонгулдаарынч белеткел үзүндө партия агитационнасы агитаторларын күөткөдөр сорулга-биле Улуг-Хем районун партия организационнасы ортанизацион кемчеглерин ап турар.

Районга 16 агитпункт тургузунган болгаш эрелектилерин томуйлаан. Партия эге организационнасы агитколлективтеринин составын четкелден болгаш агитаторларын чөвүдө хурадаларын кылып, ажыл-агый бадылаан, агитаторларын сонгулдаарынч бажынарына түстү быжыгалаан. Агитаторлар сонгулдаарга хаматтарынын материалдарын сонгулдаарга тавыштырып турар.

Малеков аттыг, Ленин аттыг колхозтарда, Шагаан-Арыг хоорайда № 2 тына ортуңа школада, хоорай эжилеленин партия эге организационнасы агитационнасы агитаторларын күөткөдөр сорулга-биле Улуг-Хем районун партия организационнасы ортанизацион кемчеглерин ап турар.

Районун бүгү агитаторларынч 3 онуз хуусаалык семинарын чөккү үдө Шагаан-Арыг хоорайга эрттерер.

Советтериниң сонгулдаарына чаз-чаа күш-ажылычы шыгаралдарын ужуражыры бистин чүтүрүстө кайгачыктыг чандык аларган. Бо чыл—бешке беш чымын боттанып доостур чымы. Парлаалганын хулаалга — беш чыл планын хуусаа бетинде күөсөдир дээш социализм чарышты калбаа-биле чырдыры, чарыкчыларынч үнелг эгелешкенинчирин шийтиреринг дөшүрер, мураакчы дүрүлганы пропагандалаары, оу бүгү-ле черлерде бүдүрүгеге нештердерин чедип алыры, техниктиг депшиге дээш, шийтиреринг дөшүрер чүе херек сөөс чорукка, максатымынга болгаш бот-оюрурга чорукка улуг иделейлг демселери болур.

Улус ажыл-агыйн улам ылай көдүрериниң көз болгаш шийтиреринг чүтү болза, күш-ажылычы бүдүрүчүлүгү бүгү кемчегер-биле бедидери болур. Соңгуларынч ажыл-агый бүдүрүгенин мураакчыларынч иделейлг кырыштыр-башаан, парлаалга болза, техниканы догдур болгаш шын ажылаары база ону улам ылай болзаарынын дээш могай чөккө демселер, кожудан каап турарларын мураакчыларынч депшиге чедип көдүрер, ажыл-агыйн турар куралдарынч өдөрөдү тээр таллазын биле партия организационнасына, совет болгаш ажыл-агый организационнасына дуулаар хулаалгалар.

Чүртүң чандык районнарына агаар-бойдустан байдалы таарымча чок болган турбүдө өрткөн чымын көдө ажыл-агыйнч ажыл-агыйларынч тарааны бүдүрерин болгаш белеткелери дээш көдүрерин чедип алган. Кур болгаш куруккан черлерин андыр болгаш шийткелди амыр таллазынч план дык амыр күөткөдөрүн. Бо чымын кур болгаш куруккан черлерге тарылаар 18 миллион гектардан эвекс болур.

Парлаалга болза, тарылага белеткелди чырдырын күөткөдөр, көдөрүнч ажыл-агыйларынч бүгү күштерин тракторларын болгаш көдө ажыл-агый-биле өскө-дээ машиналарынч сөптөзүн дүрүдөрүнч, доу үнелг үрөзүн фондуларын тургузарынче, мал кыштагаларынч чедикшиктет чорудагыра мөөнлөр ужурут. Шийткелди ап турар черлерде тургустунган болгаш тургустунуп турар чаз совхозтарга онза кичөөн-гейин салып, оларын кадрлар-биле быжыгалаарын, техника-биле чөпсөдөрүн, тудушкуну калбарыры чедип алыр керек. Кур болгаш куруккан черлерин шийткелди амыр дээш бистин амыктарымынч массалык патриоттук шийткеленин, комсомолдуң путевкаларынч бугаар муң-мун аныктар, патриоттарынч чаз черлерин шийткелди амырнын районнарынч баарын парлаалга бүгү кемчегер-биле дөшүрер ужурут.

Сонгулда кампаниянык чедикшиктет агитация болгаш пропаганда ажылынд калбарышкынындан болгаш депшиктелден дык хаматтары. Соңгулар болза, агитаторларга материалдарын үргүчүлүгү парлап, эки ажылаарынч үдөгөр-чекчелерин көргүзүп, четкестерин шүтүмчүлө-вишаан, партия организационнасына, чүс-чүс муң пропагандастерге болгаш агитаторларга боттуг дуулаамынч көргүзөр. Чижээлээрге, Чкалов областың «Чкаловская коммуна» солун сонгулдаар дугайында чүдүрерин үргүчүлүгү парлап, областың хоорайларынч көдүреленин болгаш өздөстөдүн дугайында, беш чымы хуусаа бетинде күөсөдир дээш чедикшиктет чедикшиктенин дугайында, агитколлективтеринч ажылыныч

дүрүлганынч дугайында материалдары бижип турар. Областың ажыл-агыйнч болгаш културанынч өздөстөдүнч бүдүрүгеге фактыларын болгаш чургайларын агитаторлар от чүдүрелерин тып амыр. «Правда Украины» деп республика солуну «Беш чымын коммунистиче ору-биле» деп солун арнын парлаан. Милск областың «Милская правда» солун «Агитаторунч болгаш» деп эгелг, ажылыгы материалдарын парлап турар.

Кызыл тутук бригада

ЧАА-ЮЛ (Телефон-биле). 1954 чылда көдө комсомолдарынч область социализм чарыкчыны бирга черин ЧАА-ЮЛ МТС-тин № 3 комсомол бригадалык болган. Бригадага көдө ажыл-агый болгаш белеткелер агитационнасы профбилелдер обкомунуң база ВЛКСМ обкомунуң шийтирер Кызыл тутун болгаш бригада-ны «Родина» деп радиопремник-биле шапалаан. Бригаданын келгичүгүн ВЛКСМ обкомунуң хүндүлдө дөшүрерин киргизген агдамына шийткелди бижиктерин оларга тавышкан. Бригада Молотов аттыг көдө ажыл-агый артелиниң ажылын күөсөдир турар. Бригада чакык хоу амырны

Малчынар ортузунда политиктиг ажыл

ЧАААНА (Телефон-биле). Малчынар ортузунда месса-политиктиг ажылы өккидер таллазынч ажыл Чөөн-Хемчик районун Иймде Ленин аттыг колхозта элөөн шынарынч чоруп турар. Колхозта партия организационнасы секретары эш Бидынгоо малчынар ортузунда политиктиг ажылы чорударынч ужурудузун чугулаан көргөн, он ажылы эки улуттун турар. 22 санын агитаторлар малчынар ортузунда лекцияларын, бөсөдөрүн, солун ноумчуларынч болгаш тайылбыр ажылаарын доктаамал чорудуп турар. Мөөн түнеленин малдык ышын ажаалдык колхозта өккидер.

дүрүлганынч дугайында материалдары бижип турар. Областың ажыл-агыйнч болгаш културанынч өздөстөдүнч бүдүрүгеге фактыларын болгаш чургайларын агитаторлар от чүдүрелерин тып амыр. «Правда Украины» деп республика солуну «Беш чымын коммунистиче ору-биле» деп солун арнын парлаан. Милск областың «Милская правда» солун «Агитаторунч болгаш» деп эгелг, ажылыгы материалдарын парлап турар.

Мичалажок хөй-хөй солуннар сонгулда кампанияныч чорудуганынч колхоз чырыдын турарынч дөшүрер чөгүр. Чижээлээрге, Иваново областың «Рабочий край» солун сонгулдаар ортузунда агитационнасы агитационнасы дугайында чыгыс-дээ тодаргай материалды парлаан. «Скопская правда», «Забайкальский рабочий», «Новгородская правда» солуннар амдылында сонгулдаарга белеткел дугайында үрөзүнч информация диннадыгы-биле кыштагаларынч турарлар. Чандык ном үдүрер черлер сонгулдаарга хаматтары агитация-пропаганда литератураларын болгаш документаларын эч дүрген үдүрер таллазынч чөгүр кемчеглерин азын турар.

Бистин улусту сөөлү сонгулдаар өрткөн үдөдөн бээр партиянык улуттуу-газын-биле амдырык тавыштырып чедип алган. Мичалажок совет кижилер максатымын. Шийтиреринч чугулаа ажыл-херектер мурунушта ам-дээ хөй. Улутпур болгаш көдө ажыл-агыйнч ажылында, партия, совет болгаш ажыл-агый организационнасы агитационнасы ам-дээ улуг четкестер бар.

Бистин парлаалганы болза, сонгулдаарынч үнү, оларынч шүтүмчүлөкчи санындырыларын болгаш саныларын эгелеш дөшүрер, ылымч шүтүмчүлөкчи дөшүрер, четкестерин амырнынч улуттарынын чедип амыр ужурут.

Депутаттарга кандидаттар депшиктелген үдөөс эгелээр. Соңгуларынч сорулганы—кандидаттарынч күш-ажылы болгаш хөй-ниити-палитиктиг ажыл-чорудуганынч сонгулдаарга калбаа-биле таңыштырып болур. Кижилер дугайынч чугулаары—бү чымын дүрүлганынч өскөдөрү агитационнасы дугайын, ажыл-агыйн, културанын, улустун чагай байдалынч өздөстөдүнч дугайын чугулаарын ол болур.

Сонгулда комиссияларынын, агитколлективтеринч ажылында хөй муң өккидер шүтүмчүлөкчи турар. Олар-биле сыйлык харызаанын дөшүрер, оларын сонгулдаар-биле калы ажыл-агыйнч хараа тулуп килерип—редакцияларынч чугула хулаалгалар.

Сонгулда кампанияларын чырдыр таллазынч совет парлаалга улуг дүрүлганынч мөөнөп алган. Ону унагыр агитаторларын, улуг чөгүдөкчи индустриалык илердерин, колхозлар болгаш өү барымдалаар чорутуун чайлаары өргөжөк чугула.

Парлаалга партиянын күчүлүгү чөсө. Партия организационнасы солуннарынч улуттуун күөткөдөр, идеологтук сыйлаарынч бүгү четкестерин мөөнөп турар. Советтерге сонгулдаарынч бөдөн политиктиг болгаш организационнасы депшиге, Коммунист партиянын салтан сорулгаларын амдыралга боттандыра таллазынч ажылы чоннарын күш-ажылы болгаш политиктиг иделейлгенинч чаз күчүлүг көдүрүшкүнүңе чорударын чедип амыр ужурут.

(«Правданың» 1955 чылдын январь 7-де мурунку чүүлү).

Тудугнуң индустриалдыг методтарын калбаа-биле нештередир, шынарын экижидер болгаш бот-үнезин чийгедир дугайында

Тудужуларнын, архитекторларнын болгаш туду материалдарынч, туду болгаш орук машина тудуунуң үлетпүрүнүң, база проект болгаш эртем-шикчилел организационнасынын ажыл-агыйларынч Бүгү-эвилел чөвүлел хуралына 1954 чылдың декабрь 7-де

эш Н. С. Хрущевтуң чугаазы

Эштер! Биске тудужуларнын Бүгү-эвилел чөвүлел хуралы дык үр үдө болбаа болгаш ылымч чөвүлел хуралды өрткөдөр эртемчөк чүтүлүш-биле нештерин келген. Бо чөвүлел хурал чүгө тудууга эвес, харын база үлетпүр-дээ, улус ажыл-агыйнч өскө адырларында-дээ бистин бүгү ажылымыска улуг ажыл-дуузын чедирер деп бодулар мен.

Совет улус Коммунист партиянык улуттуу-газын-биле бистин чүтүрүстө индустриализациянын хөргөне кайгачыктыг улуг чедикшиктенин чедип алган. Ол чедикшиктен-биле ажыл-агыйнч агым, колхозчу тараачынар болгаш индустриализация чоргаарларынч турар, ол чедикшиктенге бистин даштыкыда өккүдөрүсө өөрүп турар.

Ленинниң болгаш Сталинниң айтышкынынын бистин партиянык чыгыштык чөккө күөсөдир келгенинч амырнык Совет чүртү индустриализация боттанды. Ол болза, бистин көз сорулганы болуп турган, ол мөөн сонгаар-дээ колхозчу тараачынар болгаш бистин мөөн сонгаар-дээ бүгү кемчег-биле хөгжүдөр ужурут бис. Аар индустрия болза, улус ажыл-агыйнч үнеленин, социализм чүтүрүгенинч экономиктиг күчүлүгү, оң камгалаар аргалынын үнө дөү, ажылы чоннарынч шийткел болгаш културунч амдыралынын үнө дөү болур. Чүгө аар улутпур улам ылай хөгжүдөр болзурдээ, бистер улус ажыл-агыйнч бүгү амдыралынч бүтүрүгү чедикшиктен шийткелди, улустун чагай байдалынч чыгыштык чөккө бедилди, Совет Эвилелинч кызыгаарларынч өрткөн чорун хандырып шыдаар бис. (Ургучулдыг адыш чашкашымын).

Көз чөвү олар. Аар улутпур улам ылай хөгжүдөр — металл, хөмүр даш, нефть, электростерия, химикат кымыр болгаш бүдүрерин көдүрелери, аар машина тулушкуну, станок тулушкуну, дарганалга-тапалга херекселдерин хөгжүдөр—улутпур болгаш көдө ажыл-агыйнч бүгү амдыралынч чедикшиктен көдүреринч күчүлүг үндөдөн-сүрү олар.

Аар индустриянык хөгжүдөдөн чедикшиктенге даянган, партия болгаш чаз улустун херектел бараннарынч бүдүрүгенин калбарырыңа дык улуг кичөөнгей салып турар.

Көдө ажыл-агыйнч улам ылай хөгжүдөр дугайында партиянык Топ Комитетиниң Шлеунынын шийтирерин боттандыра таллазынч бө чымын улуг ажыл чорутуунган. Чүртүң бүгү районнарынч көдө ажыл-агый култураларынч дүжүттүң бедилди бөү кур болгаш куруккан черлерин шийткелди ап турган, тараа бүдүрерин көдүрелери Коммунист партия эң чугула сорулгаларынч бирөөн кылдыр депшилч үндүрген деп чөүс бедилдирер болгай.

1954 чыл көдө ажыл-агыйнч күштүк көдүреринч программанын амдыралга боттандыра дээш демселдиң баитайгы чымы болган. Бо чымын Украинаның, Польшениң элөөн хөй областарында болгаш чүртүң өскө-дээ муруну талак районнарына агаар бойдустан онза таарымчак байдаларын турганын силер билгир болгай силер. Ол районнарга болган кандашкынын түнеленин бистер тараа чымдазын элөөн чедир албаан бис. Мичалжа-дээ бо чымын чүртүгү Сибирь, малакы Алтай край, Казакстан эки дөткөөн-гер. Алтай крайынч болгаш Сибирянын, Казак республиканын элөөн хөй областарынч колхозчуларын, МТС-тер болгаш совхозтар амдыралчыларын эки амдылааннар, чүрткө улуг херекти кылып бергенер. Муруну талак элөөн хөй районнарга тараа чедир алдыман тургаж, бө чымын декабрь 5-те чүрткө нитязы-биле өрткөн чымын олар үнеленин 271 миллион пуд хөй тараа белеткелденген.

СЭП Топ Комитетиниң болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвүленинч парлаалга ноябрь 8-те чарлаан диннадындынч силерге көдө ажыл-агый чымынч түнелдерин дугайында саннар билдингир. Ол диннадыгмын силер номчаан-дээ си-

лер, 1954 чылда бистер тарааны, эшти, сүттү, ногааларын өрткөн чымынч элөөн хөйү белеткел алган бис деп чөвөн билдир-дээ силер. Шына-дээ ол кончут улуг көвүдөшкөн-дир. Чандык кижилер мынчаар айтырып турулар: бө чымын көдө ажыл-агый продуктуларынч белеткелдеринч болгаш салып алышкынынынч кемчелди улутпаан болза-дээ, магашиңерде херектелг продуктуларынч чамдыкта ховар болуп турарынч фактынын чүтүң-биле тайылбырлаарыңа? Чүте ылымч болуп турарыңа? Чүте дөргө, херектел чүдүдөрүнч негеледе канчаар-дээ ажык өскөн, чүте дөргө, улуста ашма хөй аларган. Бараннарга өрткөдөр милларды-киллалды рубльге чикчөөн, ажылчыларынч болгаш албан-халачыларынч боттуг ажыл төлөвери база колхозчуларынч орагалары дык өскөн. (Адыш чашкашымын).

Харын мынчанган, бистер бараан бүдүрүгенин чөкө-дээ улутпур турушта чонун негеледен бурну-биле хандырытпай турар-дээ. Чүртүң амыр-буру районнарында колхозчулар-биле ужуражып чугулаажыра, салылашкыны улам-на хөй чигир, ыдык, дүктөн кылан, харын-дээ улам өш нештер турун дээр күдөдүн чыгыс эвес улам кылаар бөөр чөвө-дир. Бедик шынарыңа барааннарга негеледе өскөн. Бо болза, партиянык болгаш чазактың боттандырып чоруткан кемчелерин ажылы чоннарынч салып амыр аргалынын дык чөвөргө таарымчалыг байдаларынч тургустун хөргөдөн түнелени-ди-дир. Бистин сорулганы—чонунч өртү турар негеледен улам долу хандырып болур. Мынчанган тараа, картофель, ногаалар, эит, пестер база өскө-дээ барааннар бүдүрерин көдүрелер дээш демсел мөөн сонгаар-дээ шынчы болгаш шудуругу чорутуун ужурут.

Тараа бүдүрерин калбарырыңа бисте эки үндөдүн салдыган. 1954 чылда 13 миллион гектар кур черлерин андыраар айтылган турган, а херек ырында 17 миллион 430 муң гектар андырылган. Чаа черлерин шийткелди амырнык ылымч улуг чедикшиктен колхозчуларын, МТС-тер болгаш совхозтар амдыралчыларынч, бистин чүтүрүстүн ажылыч аар-

Тудугну индустриализациянын өйү келген айтырыгы

Эштер! Бистин чүтүрүстө тулут кайгачык улуг кемчөдөн-биле чорутуун турар. Сөөлү үдө улус ажыл-агыйнда капитал тудугга Совет күрүне 900 миллиардтан ажыл рубльди чарыгдан деп чүвөнү тудуу амдыралынч кемчелди тодаргайларда санындырып калга чөгүр. Ол үдө дүрүлганынч күрүне улутпур 8 муң ажыл улуг бүдүрүгелери катат тургустунган, туттуңган болгаш азыгаалда кирген. Чүртүңде бажынарынч, школа-ларынч болгаш эжилелдеринч тудушкуну чыл бүрүе калбарып турар: дайын соудуңда чымында хоорайларга болгаш суураарга ажылчын, албан-халачыларга херекелер-биле 200 миллион ажыл дөшүрелерин метр ниити шөлдүг чурттага бажынары туттуңган, а көдө районнарга колхозчуларга болгаш көдө индустриализация херекелеринч 4,5 миллион хире бажынар туттуңган.

1946 чыл-биле дөшүрөгө бө чымын туду-монтаж амдыралынч кемчелди чүрткө ийи чартык кататан хөй өскөн. Чүгө 1954 чылда бөзүн капитал амдыралга чарыгдалар бүгү ийги беш чымы олар сорулгаларга болгаш бүгү чарыгдалар-биле дөшүрөгө.

Бистин экономикамынч үндөдөрүнч үндөдөн болур аар индустриянык бүдүрүгелерин тудуурунч бурнунар чаз улуг базым кылдыган. Хөмүр даш, нефть, металлургия, машина тудушкуну үлетпүр чаз-чаа бүдүрүгелеринч, чаз гидростанцияларынч болгаш өскө-дээ улутпур бүдүрүгелеринч тудушкуну бө чымын болгаш келер үдө бистин кичөөнгей-биле түөткө турар ужурут. Оң-биле чөргөшүр чурталгалың улуг тудушкуну бүгү чуртта калбарып турар. Чүгө бө чымын бөзүн чүртүң хоорайларынч болгаш ажылыч сүрүрүңа 30

гылынын чүтүлдүг күш-ажылынч ачы-амыла чедип алдыган. Ол сорулганы шийтирелеринч эргөжөк чугулазын бүгү улус мөдөрөп билген. (Адыш чашкашымын).

1955 чылда кур болган куруккан черлерин шийткелди аларынч күсөл-биле 20 миллион гектардан эвекс эвес негеледөшүр чарыктынган турар деп бүдүрүлгө чугулаан болур. (Адыш чашкашымын).

Тараа бүдүрерин көвүдөдүн турган, бистер көдө ажыл-агыйнын бүгү амдыралынч улам ылай күчүлүг көдүрүгеге таарымчалыг байдаларынч тургузар бис. Ол чөүгө ылымч мал ажылынч хөгжүдөрүнч онза чугула. Хлебке херекелер тараа бисте четчир төлөдө, биске колхозчу-дээ мал кемчегер тараа херек болуп турар. Мал кемчегер тараанын санынын өскөн-биле колхозтар болгаш совхозтар эшти, сүттү, саргааны, күш чоруганын, дүштү хөйү-биле бүдүрер. Чүрткө хөй тараа курлавырларыңа болур төлөдө, база ол ышкык өскө күрүлелер-биле тараа салдыкчыларын калбартыра биске хөй тараа херек.

Улутпур улам көдө ажыл-агыйнч хөгжүдөр таллазынч партиянык болгаш чазактың боттандырып турар кемчегелери Совет күрүнеинч күчү-шымалын улам ылай быжыдыра, бистин улустуң үнелг байдалынч үргүчү өккидер сорулгалың. Бо херекке эң чугула роль болза, бистин чыл өлгөн тудуун-на өзүп турар тудуу индустриализация амдыралыңа—бистин тудужуларынч, тудуу материалдар улутпур улам амдыралыңа, тудуу техника-биле хандырып турар машина тудужуларынч, архитекторларга болгаш конструкторларга база бистин хөй санынч тудуужу армиямыска хаматтарынч турар. Силеринч-биле калы тудуугу эң чугула айтырыгыңа чугулаажыра, бар четкестерин илередир, тудуугу хөргөдөн үндөдүн өккидеринч таллазынч тодаргай кемчегелерин айтыр дөш бө чөвүлел хуралды партиянык Топ Комитетиниң болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвүленинч чымыдырар деп шийтирелеринч ужуру ында.

Тудуу таллазынч бистин мурунушта турар сорулгаларынч чедикшиктен боттандыра төлөдө, бистин тудуу индустриализация бүгү кемчег-биле хөгжүдөр болгаш сайзыраңгайдыры эргөжөк чугула. Тудуу хөргөдөн организационнасы дүжүч боттандырып чорутуу шийтирер узуучу херек.

Амгы үдө бисте тудуугу калбаа-биле индустриализация эргөжөк чугула чүдүдөр бар. Ол чүтү чүдүдөр? Камылынч мурунуда бисте жөргөшүлүг ажыл-агыйнч болгаш түсөй эртемниңгерин хөй санынч кадрларын өзүп келген. Чүртүң тудуу организационнасы болгаш тудуу материалдар улутпур боттандырып хөргөдөн хөй-хөй муң кайгачык мастерларын, бүдүрүгелерин чарыкчыларын амдырал турарлар. Тудуужуларын күш-ажылы чингелди, оң продукту-дууп бедилди турар амгы үнелг техника-бил

